

SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Hasta Hakları ve Tıbbi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı
Bakanlık Yayın No:963

ULAKBİM TR Dizinde Taranmaktadır

Hakemli Dergi
TSHD
Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi

ISSN: 2149-309X-Biannually
<https://tibbisosyalhizmetdergisi.saglik.gov.tr>
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tshd>
Yıl/Year: 2022 Aralık/December
Sayı/Issue: 20

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Rauf YANARDAĞ¹
Sadık LALE²

Makale Bilgileri/ Article info

Makalenin Türü/Article Type: Araştırma
Geliş Tarihi / Date Received: 02.09.2022
Revizyon Tarihi/Date Revised: 10.11.2022
Kabul Tarihi / Date Accepted: 28.11.2022
Yayın Tarihi / Date Published: 30.12.2022
DOI: <https://doi.org/10.46218/tshd.1170282>

Makale Künyesi/To cite this article:
Yanardağ, R. ve Lale, S. (2022, Aralık). Lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*, 20: 50-66. Doi: 10.46218/tshd.1170282

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Rauf Yanardağ, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İİBF, Sosyal Hizmet Bölümü.
shu.raufyanardag@gmail.com
ORCID: 0000-0002-5783-2137

Öz

Bu çalışmanın amacı, lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerini cinsiyet, sınıf düzeyi, evde internet bağlantısının olup olmaması durumu, algılanan okul başarısı, aile geliri ve günlük ortalama internet kullanım süresine göre incelemektir. Araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemi, 2022 yılında Şanlıurfa ilinin Siverek ilçesine bağlı 3 ortaöğretim kademesinde eğitimleri devam eden 154 erkek ve 139 kız öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada "İnternet Bağımlılık Testi-Kısa Formu" ve "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizi SPSS programında Bağımsız T testi ve tek yönlü varyans analizleri (ANOVA) yapılmıştır. Çalışmada öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri cinsiyet, günlük ortalama internet kullanım süresi ve evde internet erişimi olup olmama durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği bulunmuştur. Ama internet bağımlılığı ile ailenin ekonomik durumu, öğrenim görülen sınıf düzeyi ve algılanan akademik başarı düzeyi arasında ise anlamlı düzeyde bir farklılaşma olmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Lise Öğrencileri, İnternet Bağımlılığı, Farklı Değişkenler, İlişki.

EXAMINATION OF THE INTERNET ADDICTION LEVEL OF HIGH SCHOOL STUDENTS ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES

Abstract

The aim of this study is to examine the internet addiction levels of high school students according to gender, grade level, availability of internet connection at home, perceived school success, family income, and average daily internet usage time. The research is a descriptive study of the scanning model. The sample of the research consists of 154 male and 139 female students continuing their education in 3 secondary education levels in the Siverek district of Sanliurfa province in 2022. "Internet Addiction Test-Short Form" and "Personal Information Form" were used in the research. Statistical analysis of the data was performed using the Independent T-test and one-way analysis of variance (ANOVA) in the SPSS program. In the study, it was found that students' internet addiction levels differ significantly according to gender, average daily internet usage time, and whether there is internet access at home. However, there was no significant difference between internet addiction and the economic status of the family, the level of education, and perceived academic success.

Keywords: High School Students, Internet Addiction, Different Variables, Relationship.

Giriş

Modernleşmeyle beraber, bilişim teknolojilerinin giderek daha fazla önem kazandığı günümüzde internet kullanımı da bu duruma paralel olarak yaygınlaşmıştır. İnternetin ilk kullanım amacına bakıldığında daha çok

¹ Dr.Öğr.Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İİBF, Sosyal Hizmet Bölümü, ORCID: 0000-0002-5783-2137

² Öğretmen, Siverek Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü. ORCID: 0000-0001- 8207-8271

kişiler arası iletişim, bilgi arayışı, ticari işlemleri kolaylaştırma gibi alanlarında ön plana çıksa da internet kullanımı günümüzde kimi kullanıcılar için hayatlarının merkezinde ve dolayısıyla karşısında direnmenin pek de mümkün olmadığı bir ortam halini almıştır (Yılmaz, 2010). Yeni değerlerin benimsenmesinde toplumda öncü kesim olan gençler, bu teknolojiyi en kolay kullanan ve güler yüzle karşılayan kesim olmaktadır. Teknoloji çağının çocukları olarak doğan bugünün gençleri, iş dünyası ve bu alanda iş yapan kesimlerin dışında, bu teknolojiyi en fazla kullanan kesim olmaktadır. İnternetin kullanım biçimlerini en kolay kavrayan, onunla vakit geçiren, eğlenen, sohbet eden, site oluşturan, onunla sosyalleşen ve zamanını en fazla harcayan kesim olarak bir ön kabul gerektirmektedir (Kır, 2008; Derin, 2013).

İnternet kullanımının gençler arasında günümüzde bu düzeyde yaygınlaşmasında birçok faktörün etkisi vardır. Bunların başında, gerçek yaşamda zor kurulan sosyal bağlantıların internet üzerinden daha kolay kurulabilmesi, yabancılarla kurulan ilişkilerin daha az risk barındırması, insanların duygu ve düşüncelerini daha özgür ifade edebiliyor olmaları, özellikle çocukların kendilerini göstermek istediklerinden daha fazlasını göstermeleri gibi faktörler gelmektedir (Yılmaz, 2013). Gençler bağımlılık davranışları geliştirme olasılığının yüksek olmasının önemli nedenlerinden biri interneti farklı amaçlarla aktif olarak kullanmalarıdır. Çünkü gençlik dönemi, internet bağımlılığında önemli bir faktördür (Li, Garland, & Howard, 2014). Gençler ve ergenler arasında İnternet kullanım oranlarının artmasının önemli nedenlerinden biri de sürekli gelişme ve üye profilini artırma eğiliminde olan Facebook, Twitter, İnstagram gibi sosyal ağlardır (Gülbahar, Kalelioğlu ve Madran, 2010). Gençlerin bilgisayar ile daha fazla zaman harcamalarına neden olarak teknolojik gelişmeleri yakından takip etmeleri sonucunda sahip olduğu bilgi ve beceriler de etkin olmaktadır (Çakır, Ayas, & Horzum, 2011). Ayrıca internete ucuz ve hızlı erişim de bu oranlarda artışa neden olmuştur (Curpedin, 2022; Zorbaz, 2013). İnternet ortamında geçirilen süre kontrol altına alınmadığında bireyler üzerinde olumsuz bir etki yaratması ve dolayısıyla internet bağımlılığı gibi önemli ve derin bir sorunun ortaya çıkması kaçınılmazdır.

İnternet bağımlılığı kavramı ilk olarak 1995 yılında psikiyatrist Ivan Goldberg'in DSM IV'ün katılığını ve karmaşıklığını ortaya koymasıyla gündeme gelmiştir (Ekici, 2002). İnternet bağımlılığı kavramı tüm bağımlılıklarda olduğu gibi giderek artan kullanım ve kontrol çabalarının boşa çıkması ile ilişkilendirilmektedir. İnternet bağımlılığı, aşırı internet kullanma isteğinin önüne geçilememesi, internet kullanımı dışında geçirilen zamanın önemsiz olarak görülmesi, internetten uzak kalındığı zaman ise aşırı gergin ve stresli olma ve saldırgan davranışların görülmesi olarak tanımlanmaktadır. Bunun sebebini de, toplumdan soyutlanan ve gerçek dünyadan uzaklaşan bireylerin sanal dünyada gerçek olmayan ilişkiler ve faaliyetler içine girerek sigara, alkol ve uyuşturucu bağımlılığı gibi internet ve bilgisayar bağımlılığı olmaya bağlamaktadır (Bölükbaş, & Yıldız, 2005). İnternet bağımlılığı her yaş grubunda ve cinsiyette yaşanan bir problem olmasına rağmen diğer bağımlılık çeşitlerine göre daha erken yaşlarda başlaması nedeniyle çocuklar ve gençler açısından daha fazla önem arz etmektedir.

Araştırmalara göre 25 yaş altındaki gençler, sosyal ağları takip etmek uğruna uykularını terk edebildiklerini, sosyal ve ailevi ilişkilerini ihmal edebildiklerini, öğrenim çağında olanlar da akademik ödev ve sorumluluklarını aksatabildiklerini belirtmişlerdir (Tekin, 2020). Bunların yanı sıra tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de etkisini gösteren Covid-19 salgın hastalığını kontrol altına alma girişimleri ve yapılan kısıtlamalar internet kullanımının daha da yaygın şekilde kullanılmasına neden olmuştur (Baltacı, Akbulut, & Yılmaz, 2021; Cantekin, & Arpacı, 2020). Ayrıca aşırı derecede kullanımı sabahları aşırı yorgunluk ve uykusuz nedeniyle işe veya okula geç kalma, obezite, verimliliğin azalması, gözle ilgili problemler, bel ve sırt ağrıları, ailevi, sosyal, psikolojik ve ekonomik problemler gibi birçok olumsuz sonuçlara da neden olduğu ortaya konulmuştur (Üçkardeş, 2010). Bu olumsuz sonuçların temel nedenlerinden biri de bilgisayar ve internet kullanımından ziyade, bu araçlarının bilinçsiz ve yanlış kullanımındır (Doruk, 2007). Bir başka deyişle internet ve bilgisayarın yerinde ve zamanında kullanılmamasıdır. Bu problemin çocuklar ve gençler arasında daha yaygın olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü ergenler buldukları yaşam dönemi itibarıyla internet bağımlılığı konusunda yatkın grupların başında gelmektedir (Yüksel, & Yılmaz, 2016). Yapılan bazı araştırmalarda (Akbaş, & Dursun, 2020; UNICEF, 2017; Milovidov, 2017) da özellikle 12-18 yaş grupları arasında yoğun internet kullanımı sonrası hem akran gruplar arasında hem de aile üyeleri arasında etkileşim ve iletişimin zayıflaması, düşünme gücünün yavaşlaması, akademik başarının düşmesi gibi birçok sorunu beraberinde getirdiği tespit edilmiştir. Başka çalışmalarda da uzun süre bilgisayar kullanımının insan sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olduğu ortaya konulmuştur incelemişlerdir (İnandı, & Akyol, 2021; www.ttb.org.tr). Dolayısıyla internet bağımlılığı ile ilgili yapılacak olan araştırma sonuçlarından hareketle özellikle çocuklar ve gençlerde internet bağımlılığını ve olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik okul ve toplum bazlı çalışmaların daha fazla yapılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, ortaöğretim düzeyinde öğrenimini sürdüren öğrencilerde internet bağımlılık düzeyinin yaş, cinsiyet, sınıf, okul başarısı, günlük internet kullanım süresi ve sosyoekonomik durum gibi değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Yapılan çalışmanın lise öğrencilerinin internet bağımlılığı konusundaki var olan durumunun ortaya çıkarılması ve bu konuda eğitsel anlamda alınabilecek önlemlerle ilgili öneriler açısından uygun olabileceği düşünülmektedir. Bilindiği üzere günümüzde teknolojik gelişmeler hızla ilerlemektedir ve beraberinde internetin kullanım biçimi de değişmektedir. Özellikle 12-18 yaş grubu bireylerin potansiyel internet bağımlı sınıfına girmektedir. Bireylerin bilinçlilik düzeyinde internet kullanımları dikkate alındığında, bu çalışma ile lise öğrencilerinin bağımlılık düzeyleri ile ilgili önemli bilgilere sahip olunabileceği ve bunun sonucunda alınabilecek eğitsel önlemlerin neler olabileceği ile ilgili fikir sahibi olunabileceği düşünülmektedir.

Yöntem

Bu araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin içinde buldukları doğal koşullarda internet bağımlılık düzeyini belirlemek amacıyla tarama modelinde betimsel bir çalışma uygun görülmüştür. Tarama modeli var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan araştırmalar için uygun bir modeldir (Creswell, 2012).

Veri Toplama Süreci

Bu çalışmanın uygulanabilmesi için öncelikle Siverek İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nden ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Etik Kurulundan E-72321963-020-149234 sayılı belge kapsamında onay alınmıştır. Daha sonra da öğrenciler ve velilerinden bilgilendirilmiş rızası yazılı onam formu ile alındıktan sonra, gönüllü katılımcılar anket formunu online doldurmuşlardır. Veriler, Kişisel bilgi formu ve İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu kullanılarak toplanmıştır. Kişisel bilgi formu; Cinsiyet, Aile Gelir Durumu, Sınıfı, Günlük ortalama İnternet Kullanım Süresi, Evde İnternet Var mı? ,Okul Başarısı olmak üzere 6 değişkenden oluşmaktadır. "Young" tarafından geliştirilen ve Kutlu ve ark., (2016) tarafından uyarlama çalışmaları yapılan "İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu" nda temel amaç, internet bağımlılık düzeyini ölçmektir. Maddeler tek boyutlu ve toplam 12 maddeden oluşmaktadır. Derecelendirmesi 5'li Likerttir (1=Hiçbir zaman- 5= Her Zaman). Ölçekte alınabilecek puanlar 12 ile 60 puan arasında değişmektedir. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar bağımlılık düzeyinin yüksek olduğunu gösterir (TOAD). Uygulanan kişisel bilgi formu ise; Cinsiyet, Aile Gelir Durumu, Sınıfı, Günlük ortalama İnternet Kullanım Süresi, Evde İnternet Var mı?, Okul Başarısı olmak üzere 6 değişkenden oluşmaktadır.

Bu kapsamda çalışma Şanlıurfa ili Siverek ilçesinde 2022 yılında Karacadağ Anadolu Lisesi, Mustafa Kemal Anadolu Lisesi ve Abdulkadir Karahan Fen Lisesi'nde eğitimleri devam eden gönüllü öğrenciler arasından seçilmiştir. Söz konusu okullarda öğrenimini sürdüren öğrencilere öğretmenleri aracılığıyla form online olarak gönderilmiştir. Gönderilen formların 293'ünden geri dönüş sağlanabilmiş ve çalışmanın veri toplama süreci de bu şekilde tamamlanmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma kapsamında veriler toplanıp SPSS 18 programında Bağımsız t testi ve tek yönlü varyans analizleri (ANOVA) yapılmıştır. Bu süreçte kategorik değişkenler için sayı ve yüzde, sürekli değişkenler için ortalama ve standart sapma hesaplanarak tanımlayıcı istatistikler verilmiştir.

Örneklem

Yapılan bu çalışmanın evreni, 2022 yılı içerisinde Şanlıurfa ili Siverek ilçesinde bulunan Karacadağ Anadolu Lisesi, Mustafa Kemal Anadolu Lisesi ve Abdulkadir Karahan Fen Lisesi'nde öğrenimini sürdüren öğrencilerden oluşmaktadır. Örneklemi ise bu okullarda öğrenim gören gönüllülük esasına dayalı ve rastgele seçilmiş olan 293 lise öğrencisinden oluşmaktadır.

Liselerde öğrenimini sürdüren öğrencilere formlar seçkisiz olmayan örneklem türü olan uygun (kolay-erişilebilir) örneklem yoluyla dağıtılmış ve çalışma konusunda yeterince açıklama yapılmıştır.

Tablo 1. Araştırmadaki Lise Öğrencilerinin Okullara Göre Dağılımını Gösteren Tablo

Okulun adı	Öğrenci sayısı	Geri dönüt sağlanan form sayısı	Yüzde %
Mustafa Kemal Anadolu Lisesi	150	147	50,4
Karacadağ Anadolu Lisesi	98	96	32,8
Prof.Dr. Abdulkadir Karahan Fen Lisesi	50	50	16,8
Toplam	298	293	100

Demografik bilgilere ait tablolar aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 2. Çalışmadaki Lise Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Dağılım Tablosu

Cinsiyet	Frekans	Yüzde %
Kadın	139	47,4
Erkek	154	52,6
TOPLAM	293	100,0

Araştırmada örnekleminde yer alan 293 öğrenciden 139 (%47,4) öğrenci kadın, 154 (%52,6) erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 3. Çalışmadaki Lise Öğrencilerin Aile Gelir Durumu Dağılım Tablosu

Aile Gelir Durumu	Frekans	Yüzde %
Çok Düşük	5	1,7
Düşük	42	14,3
Orta	228	77,8
Yüksek	15	5,1
Çok Yüksek	3	1,1
Toplam	293	100,0

Araştırma örnekleminde yer alan öğrencilerin 5 (%1,7)'inin aile gelir durumu çok düşük,42 (14,3) kişinin aile gelir durumu düşük, 228 (77,8) öğrencinin aile gelir durumu orta, 15 (%5,4) öğrencinin aile gelir durumu yüksek, 3 (%1,1) öğrencinin ise aile gelir durumu çok yüksektir.

Tablo 4. Çalışmadaki Lise Öğrencilerin Sınıf Düzeyi Dağılım Tablosu

Araştırma örnekleminde yer alan öğrencilerin 70 (%23,9)'i 1.Sınıf, 84 (%28,7) öğrenci 2.Sınıf, 64 (%21,8)

Sınıf Düzeyi	Frekans	Yüzde %
1.Sınıf	70	23,9
2.Sınıf	84	28,7
3.Sınıf	64	21,8
4.Sınıf	75	25,6
Toplam	293	100,0

öğrenci 3.Sınıf ve 75 (%25,6) öğrenci ise 4.Sınıf düzeyinde öğrenim görmektedir. Toplam 293 Öğrenci örneklemini oluşturmaktadır.

Tablo 5. Çalışmadaki Lise Öğrencilerin Sınıf Düzeyi Dağılım Tablosu

İnternet Kullanım	Frekans	Yüzde %
Hiç Kullanmayanlar	79	27,0
Bir Saatten az	107	36,5
1-3 Saat	84	28,7
4-6 Saat	20	6,8
7 Saat ve üzer	3	1,0
Toplam	293	100,0

Araştırma örnekleminde yer alan öğrencilerin 79 (%27,0)'u hiç internet kullanmamaktadır, 107 (36,5) öğrenci günlük bir saatten az internet kullanmaktadır. 84(%28,7) öğrenci günlük 1-3 saat arası internet kullanmaktadır. 20 (%6,8) öğrenci günlük 4-6 saat arası internet kullanmakta, 3 (%1,0) öğrenci günlük 7 saat ve üzeri internet kullanmaktadır.

Tablo 6. Çalışmadaki Lise Öğrencilerin Evde İnternet Bağlantısı Var-Yok Dağılım Tablosu

Evde İnternet	Frekans	Yüzde %
Var	107	36,5
Yok	186	63,5
Toplam	293	100,0

Araştırma örnekleminde yer alan 107 (%36,5) öğrencinin evinde internetin olduğu, 186 (%63,5) öğrencinin evinde ise internet bulunmadığı bulunmuştur.

Tablo 7. Çalışmadaki Lise Öğrencilerin Okul Başarısı Dağılım Tablosu

Başarı Durumu	Frekans	Yüzde %
Çok Düşük	6	2,0
Düşük	37	12,6
Orta	200	68,3
Yüksek	42	14,3
Çok Yüksek	8	2,8
Toplam	293	100,0

Araştırma örnekleminde yer alan 6 (%2,0) öğrencinin başarı düzeyi çok düşük, 37 (%12,6) öğrencinin başarı düzeyi düşük, 200 (%68,3) öğrencinin başarı düzeyi orta, 42 (%14,3) öğrencinin başarı düzeyi yüksek ve 8 (%2,8) öğrencinin başarı düzeyi çok yüksektir.

Bulgular

Araştırmada elde edilen verilerin analizi yapıp, elde edilen bulgular, alt problemlere dayalı olarak Tablolara dökülmüş ve yorumlanmıştır.

İnternet Bağımlılığı Toplam Puanına İlişkin Analiz Sonuçları

İnternet bağımlılığı toplam puanlarına ilişkin betimleyici istatistikler **Tablo 8'**de sunulmuştur.

Tablo 8. İnternet Bağımlılığına İlişkin Betimleyici İstatistikler

	N	Minimum	Maximum	$\bar{x}$	ss
İnternet Bağımlılığı	293	12,00	49,00	21,4061	8,43806

Young İnternet Bağımlılığı Ölçeği Kısa Formunda alınan puanlar 12-60 arasında değişebilir. Bu araştırmada alınan en düşük puan 12, en yüksek puan 49'dur. Bu araştırmada internet bağımlılığı puan ortalaması 21.40 olarak saptanmıştır.

İnternet Bağımlılığının Cinsiyet Açısından İncelenmesi

İnternet bağımlılığının cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı bağımsız gruplar için t testi ile incelenmiş ve analize ilişkin sonuçlar Tablo 4.2'de sunulmuştur.

Tablo 9. İnternet Bağımlılığının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin t Testi Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	T	p
İnternet Bağımlılığı	Kadın	139	20,2590	8,38938	-2.226	.027
	Erkek	154	22,4416	8,37440		

Tablo 9’da katılımcıların internet bağımlılığı puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin bağımsız gruplar için *t* testi sonuçları verilmiştir. Buna göre internet bağımlılığı puan ortalamalarında kadınların puan ortalamaları $\bar{x} = 20.26$ ve erkeklerin puan ortalamaları $\bar{x} = 22.44$ olarak saptanmıştır. Ortalamalar arasındaki bu farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklem için *t* testi yapılmıştır. *t* testi sonucunda internet bağımlılığının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($t = -2.226$; $p < .05$). Farkın kaynağı incelendiğinde erkeklerin puan ortalamalarının kadınların puan ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmanın bu bulgusu internet bağımlılığının erkeklerin lehine bir şekilde farklılaştığını göstermektedir.

İnternet bağımlılığının evde internet olup olmaması değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığı bağımsız gruplar için *t* testi ile incelenmiş ve analize ilişkin sonuçlar Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. İnternet Bağımlılığının Evde İnternet Olup Olmaması Durumu Açısından İncelenmesi

Değişkenler	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	t	P
İnternet Bağımlılığı	Var	107	24,7850	8,78681	5.488	.000
	Yok	186	19,4624	7,59880		

Tablo 10’da katılımcıların internet bağımlılığı puan ortalamalarının evlerinde internet bağlantısı olup olmaması değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin bağımsız gruplar için *t* testi sonuçları verilmiştir. Buna göre internet bağımlılığı puan ortalamalarında evinde internet bağlantısı olan ergenlerin puan ortalamaları $\bar{x} = 24.78$ ve evinde internet bağlantısı olmayan ergenlerin puan ortalamaları $\bar{x} = 19.46$ olarak saptanmıştır. Ortalamalar arasındaki bu farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklem için *t* testi yapılmıştır. *t* testi sonucunda internet bağımlılığının evde internet bağlantısı olup olmamasına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($t = 5.488$; $p < .05$). Farkın kaynağı incelendiğinde, evinde internet bağlantısı olan ergenlerin puan ortalamalarının evinde internet bağlantısı olmayan ergenlerin puan ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmanın bu bulgusu internet bağımlılığının evde internet bağlantısı olanların lehine farklılaştığını göstermektedir.

İnternet Bağımlılığının Günlük İnternet Kullanım Süresi Açısından İncelenmesi

İnternet bağımlılığının günlük internet kullanım süresi değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığı Tek Yönlü ANOVA ile incelenmiştir. Analize ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 11’de ve Tek Yönlü ANOVA sonuçları Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 11. İnternet Bağımlılığının Günlük İnternet Kullanım Süresi Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Betimleyici İstatistikler

	Süre	N	$\bar{x}$	ss
İnternet Bağımlılığı	Hiç Kullanmıyorum	79	14,4937	3,40013
	1 saatten az	107	20,6449	7,03797
	1-3 saat arası	84	25,7381	7,42208
	4-6 saat arası	20	33,2500	8,66861
	7 saat ve üzeri	3	30,3333	9,50438

Tablo 11'de görüldüğü gibi internet bağımlılığı puanı açısından hiç internet kullanmayanların puan ortalamaları $\bar{x} = 14,49$, 1 saatten az internet kullananların puan ortalamaları $\bar{x} = 20,64$, 1-3 saat internet kullanan katılımcıların puan ortalamaları $\bar{x} = 25,73$, 4-6 saat internet kullanan katılımcıların puan ortalamaları $\bar{x} = 33,25$ ve 7 ve üzeri saat internet kullanan katılımcıların puan ortalamaları $\bar{x} = 30,33$ olarak saptanmıştır.

Tablo 12. İnternet Bağımlılığının Günlük İnternet Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
İnternet Bağımlılığı	Gruplar arası	8457,763	4	2114,441		
	Gruplar içi	12332,906	288	42,823	49,377	,000
	Toplam	20790,669	292			

Tablo 12'deki analiz sonuçlarına göre internet bağımlılığı ($F= 49.377$, $p<.05$) günlük internet kullanım süresi değişkeni açısından bir farklılaşma göstermiştir. Farkın anlamlılığını ve kaynağını ortaya koymak için çoklu karşılaştırma testlerinden olan Scheffe testi yapılmıştır. Scheffe testi sonucunda farkın anlamlı düzeyde olduğu görülmüştür. Hiç internet kullanmayanların internet bağımlılığı puan ortalamaları sırasıyla 1 saatten az internet kullananlar, 1-3 saat internet kullananlar, 7 ve üzeri saat internet kullananlar ve 4-6 saat internet kullananlardan daha düşüktür. Ayrıca 1 saatten az internet kullananların internet bağımlılığı puan ortalamaları sırasıyla 1-3 saat internet kullananlar ve 4-6 saat internet kullananlardan daha düşüktür. Son olarak 1-3 saat internet kullananların internet bağımlılığı puan ortalamaları 4-6 saat internet kullananlardan daha düşüktür.

İnternet Bağımlılığının Öğrenim Görülen Sınıf Açısından İncelenmesi

İnternet bağımlılığının öğrenim görülen sınıf değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı Tek Yönlü ANOVA ile incelenmiştir. Analize ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 13'de ve Tek Yönlü ANOVA sonuçları Tablo 14'de sunulmuştur.

Tablo 13. İnternet Bağımlılığının Öğrenim Görülen Sınıf Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Betimleyici İstatistikler

	Sınıf	N	$\bar{X}$	Ss
İnternet Bağımlılığı	Lise 1. Sınıf	70	23,7000	10,36626
	Lise 2. Sınıf	84	20,0595	6,64659
	Lise 3. Sınıf	64	21,1719	7,75325
	Lise 4. Sınıf	75	20,9733	8,52971

Tablo 13'de görüldüğü gibi internet bağımlılığı puanı açısından lise 1. Sınıfta öğrenim gören ergenlerin puan ortalamaları $\bar{X} = 23,70$, lise 2. Sınıfta öğrenim gören ergenlerin puan ortalamaları $\bar{X} = 20,05$, lise 3. Sınıfta öğrenim gören ergenlerin puan ortalamaları $\bar{X} = 21,17$ ve lise 4. Sınıfta öğrenim gören ergenlerin puan ortalamaları $\bar{X} = 20,97$ olarak saptanmıştır.

Tablo 14. İnternet Bağımlılığının Öğrenim Görülen Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
İnternet Bağımlılığı	Gruplar arası	538,211	3	179,404	2,560	,055
	Gruplar içi	20252,458	289	70,078		
	Toplam	20790,669	292			

Tablo 14'deki analiz sonuçlarına göre internet bağımlılığı ($F= 2.560$, $p>.05$) öğrenim görülen sınıf değişkeni açısından bir farklılaşma göstermemektedir. Bu bulgu internet bağımlılığının sınıf düzeyine göre farklılaşmadığını göstermektedir.

İnternet Bağımlılığının Algılanan Okul Başarısı Açısından İncelenmesi

İnternet bağımlılığının algılanan okul başarısı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı Tek Yönlü ANOVA ile incelenmiştir. Analize ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 15'de ve Tek Yönlü ANOVA sonuçları Tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 15. İnternet Bağımlılığının Algılanan Okul Başarısı Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Betimleyici İstatistikler

	Algılanan Başarısı	Okul N	$\bar{x}$	ss
İnternet Bağımlılığı	Çok Düşük	6	27,5000	10,29077
	Düşük	37	24,0541	8,84416
	Orta	200	20,6800	8,18367
	Yüksek	42	21,7857	8,36233
	Çok Yüksek	8	20,7500	9,66215

Tablo 15’de görüldüğü gibi internet bağımlılığı puanı açısından okul başarısını çok düşük olarak algılayan ergenlerin puan ortalamaları $\bar{x} = 27,50$, okul başarısını düşük olarak algılayan ergenlerin puan ortalamaları $\bar{x} = 24,05$, okul başarısını orta olarak algılayan ergenlerin puan ortalamaları $\bar{x} = 20,68$, okul başarısını yüksek olarak algılayan ergenlerin puan ortalamaları $\bar{x} = 21,78$ ve okul başarısını çok yüksek olarak algılayan ergenlerin puan ortalamaları $\bar{x} = 20,75$ olarak saptanmıştır.

Tablo 16. İnternet Bağımlılığının Algılanan Okul Başarısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
İnternet Bağımlılığı	Gruplar arası	597,186	4	149,296	2,129	,077
	Gruplar içi	20193,483	288	70,116		
	Toplam	20790,669	292			

Tablo 16’daki analiz sonuçlarına göre internet bağımlılığı ($F= 2.129, p>.05$) algılanan okul başarısı değişkeni açısından bir farklılaşma göstermemektedir. Bu bulgu internet bağımlılığının algılanan okul başarısına göre farklılaşmadığını göstermektedir.

İnternet Bağımlılığının Algılanan Aile Gelir Düzeyi Açısından İncelenmesi

İnternet bağımlılığının algılanan aile gelir düzeyi değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığı Tek Yönlü ANOVA ile incelenmiştir. Analize ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 17’de ve Tek Yönlü ANOVA sonuçları Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 17. İnternet Bağımlılığının Algılanan Aile Gelir Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Betimleyici İstatistikler

	Algılanan Aile Gelir Düzeyi	N	$\bar{x}$	Ss
İnternet Bağımlılığı	Çok Düşük	5	18,4000	6,58027
	Düşük	42	18,6429	6,23061
	Orta	228	21,8289	8,79435
	Yüksek	15	24,4667	7,81817
	Çok Yüksek	3	17,6667	3,51188

Tablo 17’de de görüldüğü gibi internet bağımlılığı puanı açısından aile gelir düzeyini çok düşük olarak algılayan ergenlerin puan ortalamaları $\bar{x} = 18,40$, aile gelir düzeyini düşük olarak algılayan ergenlerin puan ortalamaları $\bar{x} = 18,64$, aile gelir düzeyini orta olarak algılayan ergenlerin puan ortalamaları $\bar{x} = 21,82$, aile gelir düzeyini yüksek olarak algılayan ergenlerin puan ortalamaları $\bar{x} = 24,46$ ve aile gelir düzeyini çok yüksek olarak algılayan ergenlerin puan ortalamaları $\bar{x} = 17,66$ olarak saptanmıştır.

Tablo 18. İnternet Bağımlılığının Algılanan Aile Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
İnternet Bağımlılığı	Gruplar arası	589,097	4	147,274	2,100	,081
	Gruplar içi	20201,572	288	70,144		
	Toplam	20790,669	292			

Tablo 18’deki analiz sonuçlarına göre internet bağımlılığı ($F= 2.100$, $p>.05$) algılanan aile gelir düzeyi değişkeni açısından bir farklılaşma göstermemektedir. Bu bulgu internet bağımlılığının algılanan aile gelir düzeyine göre farklılaşmadığını göstermektedir.

Tartışma

Bu bölümde lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin cinsiyet, sınıf düzeyi, evde internet bağlantısı olup olmaması, algılanan okul başarısı, aile gelir durumu ve günlük ortalama internet kullanım süresine ait bulgulardan elde edilen veriler ve buna ilişkin tartışmaya yer verilmiştir.

Araştırmaya toplam 293 lise öğrencisi katılmıştır. Young İnternet Bağımlılığı Ölçeği Kısa Formunda alınan puanlar 12-60 arasında değişebilmektedir. Bu araştırmada ise alınan en düşük puan 12, en yüksek puan 49’dur. Bu araştırmada internet bağımlılığı puan ortalaması 21.40 olarak saptanmıştır.

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin 139'u (%47,4) kadın öğrenciler, 154'ü (%52,6) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Yapılan t testi sonucunda internet bağımlılığının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir ($t = -2.226$; $p < .05$). İnternet bağımlılığı puan ortalamalarında kadınların puan ortalamalarının erkeklerin puan ortalamalarından düşük olduğu saptanmıştır. Araştırmanın bu bulgusu internet bağımlılığının erkeklerin lehine olacak bir şekilde farklılaştığını göstermektedir. Bu anlamlı farklılığın, yapılan bazı çalışmalarda da bulunduğu ve çalışmamız ile örtüştüğü görülmektedir (Derin, & Bilge, 2016; Bayraktar, 2001; Tutgun, 2009; Günüş, 2009; İnan, 2010; Toraman, 2013).

Araştırmada yer alan öğrencilerden 5 (%1,7)'inin aile gelir durumu çok düşük, 42 (%14,3) kişinin aile gelir durumu düşük, 228 (%77,8) öğrencinin aile gelir durumu orta, 15 (%5,4) öğrencinin aile gelir durumu yüksek, 3 (%1,1) öğrencinin ise aile gelir durumu çok yüksektir. Bu bulgular, internet bağımlılığı algılanan aile gelir düzeyi değişkeni açısından bir farklılaşma göstermemektedir. Bu bulgunun internet bağımlılığının algılanan aile gelir düzeyine göre farklılaşmadığını ortaya koymaktadır. Karasu (2017) da yaptığı çalışmada, internet bağımlılığı ile anne-baba gelir durumu arasında bir farklılık olmadığını bulmuştur.

Araştırmada yer alan 107 (%36,5) öğrencinin evinde internetin olduğu, 186 (%63,5) öğrencinin evinde ise internet erişiminin olmadığı bulunmuştur. Evinde internet erişimi olmak ile internet bağımlılığı arasında anlamlı bir farklılaşma vardır. Yapılan bir çalışmada da, kişisel bilgisayarları olan veya sürekli internet erişimi imkanı olan öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin aynı imkana sahip olmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır (Yılmazsoy, & Kahraman, 2017). Gökçearsan ve Günbatır (2012), çalışmalarında internet erişim imkânı olup sosyal ağları kullanım süresi ile internet bağımlılığı arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulmuştur. Dolayısıyla internete kolay erişim ile internet bağımlılığı arasında doğrudan bir ilişki vardır demek mümkündür.

Araştırma örnekleminde yer alan öğrencilerin 79 (%27,0)'u hiç internet kullanmamaktadır, 107 (36,5) öğrenci günlük bir saatten az internet kullanmaktadır, 84 (%28,7) öğrenci günlük 1-3 saat arası internet kullanmaktadır. 20 (%6,8) öğrenci günlük 4-6 saat arası internet kullanmakta, 3 (%1,0) öğrenci ise günlük 7 saat ve üzeri internet kullanmaktadır. Bu da hiç internet kullanmayanların internet bağımlılığı puan ortalamaları sırasıyla 1 saatten az internet kullananlar, 1-3 saat internet kullananlar, 7 ve üzeri saat internet kullananlar ve 4-6 saat internet kullananlardan daha düşük olduğunu göstermektedir. Ayrıca 1 saatten az internet kullananların internet bağımlılığı puan ortalamaları sırasıyla 1-3 saat internet kullananlar ve 4-6 saat internet kullananlardan daha düşüktür. Son olarak 1-3 saat internet kullananların internet bağımlılığı puan ortalamaları 4-6 saat internet kullananlardan daha düşüktür. Dolayısıyla lise öğrencilerinin günlük internet kullanma süresi ile internet bağımlılık düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. İnternet kullanım süresi ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkiyi inceleyen birçok araştırma yapılmıştır. Yapılan bir çalışmada haftalık 35 saat ve daha uzun süre internet kullananların internet bağımlılığının daha yüksek olduğu bulgularına ulaşmıştır (Şahin, 2011). Aslan (2011), yaptığı çalışmada, internet kullanma süresi ile internet bağımlılığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu

bulmuştur. Yine başka bir çalışmada da uzun süre internet kullanımı olan öğrencilerin çoğunlukla haftada 40 ve üzeri internet kullandıkları belirtilmiştir (Üçkardeş, 2010). İnternet bağımlılığı, günlük ve haftalık internet kullanım süresi açısından değerlendirildiğinde internet kullanım süresi arttıkça bağımlılık düzeyinin de arttığı yönünde literatürdeki diğer bazı çalışmaları da (Alacam, 212; Kır, & Sulak, 2014) desteklemektedir. İnternet bağımlılığının en güçlü yordayıcısı olarak bilinen internet kullanım süresinin bu sonuçları ortaya koyması da beklentileri doğrulamaktadır. Bir başka çalışmada da (<https://digitalage.com.tr>), 18 yaşından küçük çocukların %50'sinin tablete, %55'inin akıllı telefona ve %34'ünün laptopa sahip olduğu; özellikle de 12-18 yaş arası çocukların %90'ının akıllı telefonu olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla internet kullanım süresi ile internet bağımlılığı arasında doğrudan bir ilişki olduğu söylenebilir. Çünkü gün içerisinde internet kullanım süresi uzadıkça internet bağımlılığı riski de artmaktadır.

Araştırma örnekleminde yer alan 6 (%2,0) öğrencinin başarı düzeyi çok düşük, 37 (%12,6) öğrencinin başarı düzeyi düşük, 200 (%68,3) öğrencinin başarı düzeyi orta, 42 (%14,3) öğrencinin başarı düzeyi yüksek ve 8 (%2,8) öğrencinin başarı düzeyi çok yüksektir. Bu çalışmada, öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile algıladıkları akademik başarı değişkeni arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmektedir. Bu da göstermektedir ki internet kullanımı yerinde ve zamanında kullanıldığında akademik başarı oranı üzerinde olumlu etki yaratmaktadır. Ortaya çıkan bu bulgunun daha önce yapılan (Akdağ, Şahan-Yılmaz, Özhan, & İsmail, 2014) diğer araştırmalardan farklılaşan önemli bir yönü olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü yapılan söz konusu araştırmalarda akademik başarı seviyesi yükseldikçe internet bağımlılık düzeyinin düştüğü, yani akademik başarı oranı arttıkça internet bağımlılık düzeyinin düştüğü bulunmuştur. İnternet ve sosyal medya bağımlılığının öğrenciler üzerindeki etkilerine ilişkin olarak yapılan çalışmada da, internet ve sosyal medya bağımlılığının öğrencilerin, fiziksel, sosyal ve akademik hayatlarını olumsuz etkilediği sonucunu bulmuşlardır (Koca, & Tunca, 2020). Ergenlik dönemindeki kişilerde bağımlılık ve internet kullanımının risk teşkil eden davranışları hakkında yapılan çalışma sonucunda, ergenlerde internet bağımlılığının davranış sorunlarına neden olduğunu bulunmuştur (Machado ve ark., 2018). Başka bir çalışmada öğrencilerin problemleri internet kullanımının öğrencilerin akademik başarısını ve okul performansını olumsuz yönde etkilediklerini belirtilmiştir (Doğan, & Ersoy, 2020). Tüm bu bulgular, internet kullanımının hemen hemen her düzeyden öğrenci için artık gündelik yaşamın bir parçası haline geldiği şeklinde yorumlanabilir.

Araştırma sonuçlarına göre internet bağımlılığı ($F= 2.560, p>.05$) öğrenim görülen sınıf değişkeni açısından bir farklılaşma göstermemektedir. Bu bulgu internet bağımlılığının sınıf düzeyine göre farklılaşmadığını göstermektedir. Yani lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri sınıf düzeyine göre incelendiğinde elde edilen bulgulara göre sınıf düzeyinde anlamlı bir farklılaşma yoktur. Öte yandan yapılan bazı çalışmalarda ise (Günüş, 2009 ; Yılmaz, Şahin, Haseski, & Erol, 2014) hem 9. Sınıfta hem de 10. sınıftaki öğrencilerin bağımlılık puanlarının 11. sınıf öğrencilerinininkinden daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur. Yani en yüksek bağımlılık düzeyinin 9. sınıflarda olduğu tespit edilmiştir. Oysa bu çalışmanın bulgularında internet bağımlılık

düzeinin sınıf düzeylerine göre farklılık göstermediğini, bunun da bu çalışmanın farklı bir yönü olduğunu belirtmek gerekir.

Sonuç ve Öneriler

Yapılan bu çalışmanın bulguları da göstermektedir ki, internet bağımlılık oranı erkekler arasında daha yüksektir. İnternet bağımlılık düzeyi, aile gelir durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma görülmediği elde edilen bulgulardan anlaşılmıştır. Günlük ortalama internet kullanım süresine göre ise farklılaşma olduğu görülmüştür. Evde internet bağlantısı olup olmama değişkeni açısından incelendiği zaman ise evde internet olan kişilerin lehine anlamlı farklılaşma olduğu tespit edilmiştir.

İnternet bağımlılık düzeyinin sınıf düzeyi ve akademik başarı değişkeni açısından çoğu araştırmalarla kıyaslandığında, bu çalışmada tüm sınıf düzeylerinde internet bağımlılık oranının yüksek olduğu, öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile algıladıkları akademik başarı değişkeni arasında da anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçların diğer çalışmaların sonuçlarından farklılaştığını belirtmek gerekir. Bu da göstermektedir ki internet yerinde ve zamanında kullanıldığında akademik başarı üzerinde olumlu bir etki yaratmaktadır, dolayısıyla bu evde internet bağlantısı olan bu öğrencilerin aileleri görüşülebilir ve günlük internet kullanım süresi ve zamanı konusunda görüşmeler yapılmalıdır. Bu konuda daha fazla farkındalık oluşturmak gerekmektedir, okul-aile işbirliği geliştirilmelidir.

Bununla birlikte okul psikolojik danışmanları okullarda internet bağımlılığı olan gönüllü öğrencilerle psikoeğitim çalışmaları, öğretmenlere internet bağımlılığı ile ilgili eğitimler gerçekleştirebilir. Okullarda öğrencilerin de aktif katılımları ile internet bağımlılığı ile ilgili tiyatro, drama gibi çalışmalar gerçekleştirilebilir.

İnternet bağımlılığı olduğu tespit edilen öğrencilerin güçlü yanları tespit edilip ilgili öğrenciler okul içi ve okul dışında sosyal-kültürel etkinliklere yönelebilir. İnternet bağımlılığı olan öğrencilerin internet bağımlılığı olmayan akranlarını model alabilmeleri amacıyla okullarda mentörlük çalışmaları başlatılabilir. Öğrencilerin kendilerini daha yararlı çalışmalara katabilmeleri için okul destekleme ve yetiştirme kurslarında öğrencilerin yetenek, ilgi ve isteklerine uygun kurslar açılabilir.

Okulda internet bağımlılığı, bilinçli teknoloji kullanımı ile ilgili aylık afiş, broşür, dergi gibi düzenli yayınlar çıkarılabilir. İnternet bağımlılığının altında yatan başka faktörler de dikkate alınarak okul psikolojik danışmanları okullarda grupla psikolojik danışma oturumları yürütebilir.

Ayrıca sorunlu internet kullanımının öğrenciler üzerinde sosyal, akademik ve bireysel olarak olumsuz etkileri olması nedeniyle akademik ve sosyal başarılarının önündeki engellerin ortadan kaldırılması için okul sosyal hizmet uzmanına da ihtiyaç duyulduğu öne çıkmıştır.

Kaynakça

- Akbaş, Ö. Z., & Dursun, C. (2020). Teknolojinin aileye etkisi: değişen ailenin dijital ebeveyn ve çocukları. *Turkish Studies-Social Sciences*, 15(4), 2245-2265.
- Akdağ, M., Şahan-Yılmaz, B., Özhan, U., & İsmail, Ş. A. N. (2014). Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (İnönü Üniversitesi örneği). *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 77-95.
- Alacam, H. (2012). Denizli Bölgesi Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığının Görülme Sıklığı ve Yetişkin Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu ile İlişkisi. Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, Uzmanlık Tezi, Denizli.
- Aslan, S. (2011). Akademisyenlerde İnternet Bağımlılık Düzeyleri ve Buna Bağlı Oluşabilecek Sağlık Sorunları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
- Baltacı, Ö., Akbulut, Ö. F., & Yılmaz, E. (2021). Problemlerle internet kullanımında güncel bir risk faktörü: Covid-19 pandemisi. *Humanistic Perspective*, 3(1), 97-121
- Bayraktar, (2001). F. İnternet Kullanımının Ergen Gelişimindeki Rolü. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Bölükbaş, K., & Yıldız, M. C. (2005). İnternet kullanımında kadın-erkek eşitsizliği. Kütahya: *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12: 103-112.
- Cantekin, Ö. F., & Arpacı, F. (2020). Covid-19 (Koronavirüs) Pandemisi ve Sosyal Hizmet. *Journal of International Social Research*, 13(73).
- Creswell, J. W. (2012). *Eğitim Araştırmaları: Nicel Ve Nitel Araştırmanın Planlanması, Yürütülmesi ve Değerlendirilmesi*. (5. Baskı). Çev. Ed. Halil Ekşi. İstanbul, EDAM Yayınevi. 2017.
- Curpedin, K. (2022). *Öğrencilerde Bireysel Sorumluluğun İnternet Bağımlılığına Etkisinin Okul Sosyal Hizmeti Bağlamında Değerlendirilmesi* (Doctoral dissertation). 2022. <http://acikerisim.karabuk.edu.tr:8080/xmlui/handle/123456789/1729> (2 Haziran 2022'de ulaşıldı).
- Çakır, Ö., Ayas, T., & Horzum, M. B. (2011). Üniversite Öğrencilerinin İnternet ve Oyun Bağımlılıklarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Journal of Faculty of Educational Sciences*, 44(2).
- Derin, S. (2013). Lise öğrencilerinde internet bağımlılığı ve öznel iyi oluş. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Derin, S., & Bilge, F. (2016). Ergenlerde internet bağımlılığı ve öznel iyi oluş düzeyi. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 6(46), 35-51.
- Doğan, K., & Ersoy, A. F. (2020). Öğrencilerin problemlerle internet kullanımının okul sosyal hizmeti bağlamında değerlendirilmesi: Nitel bir çalışma. *Third Sector Social Economic Review*, 55(3), 1822-1836.
- Doruk, D. (2007). Öğrenme İsteksizliğinin İnternet Kullanımıyla İlişkilendirilmesi (Ergen Boyutunda), Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ekici, A. (2002). Aziz Antonius'un Bastan Çıkarılması: Bir Kötü Alışkanlık Olarak İnternet, *Cogito Dergisi*, 30, 227-235. (Aktaran: : Kır İ., Sulak Ş., Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 2014;154).
- Gökçearslan, Ş., & Günbatır, M. S. (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 2(2), 10-24.
- Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F. ve Madran, O. (2010). Sosyal ağların eğitim amaçlı kullanımı. XV. Türkiye'de İnternet Konferansında sunulan bildiri, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Günüş, S. (2009). İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bazı Demografik Değişkenler ile İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Van.
- <https://digitalage.com.tr/anne-babalar-icin-dijital-doganlari-hayata-hazirlama-kilavuzu/> (15 Haziran 2022'de ulaşıldı).
- <http://toad.edam.com.tr/olcek/young-internet-bagimliliği-testi-kisa-form>. (10 Haziran 2022'de ulaşıldı).
- <http://www.ttb.org.tr> (25 Haziran 2022'de ulaşıldı).
- İnan, A. (2010). İlköğretim II. Kademe ve Ortaöğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- İnanlı, T., & Akyol, İ. (2001). Bilgisayar kullanımı ile ilgili sağlık sorunları. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 10(3), 1-5.

- Karasu, F. (2017). Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı ile sosyal destek arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 372-386.
- Kır, İ., & Sulak, Ş. (2014). Eğitim fakültesi öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(51), 150-167.
- Kır, G. (2008). İnternet ve gençlik. *İzmir: Şenocak Yayınları*.
- Kır, İ., & Sulak, Ş. (2014). Eğitim fakültesi öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (elektronik)*, 13(51), 150-167.
- Koca, E. B., & Tunca, M. Z. (2020). İnternet ve sosyal medya bağımlılığının öğrenciler üzerindeki etkilerine dair bir araştırma. *Alanya Akademik Bakış*, 4(1), 77-103.
- Kutlu, M., Savcı, M., Demir, Y., & Aysan, F. (2016). Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formunun Türkçe uyarlaması: Üniversite öğrencileri ve ergenlerde geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17(1), 69-76.
- Li, W., Garland, E. L., & Howard, M. O. (2014). Family factors in Internet addiction among Chinese youth: A review of English- and Chinese-language studies. *Computers in Human Behavior*, 31, 393-411.
- Machado, M. D. R., Bruck, I., Antoniuk, S. A., Cat, M. N. L., Soares, M. C., & Silva, A. F. D. (2018). Internet addiction and its correlation with behavioral problems and functional impairments—A cross-sectional study. *Jornal Brasileiro de Psiquiatria*, 67, 34-38.
- Milovidov, E. (2017). Parenting In The Digital Age Parental Guidance For The Online Protection Of Children From Sexual Exploitation And Sexual Abuse. Council of Europe, Printed at the Council of Europe.
- Şahin, M. (2011). İlköğretim okulu öğrencilerindeki internet bağımlılığı. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Tekin, O. (2020). Lise öğrencilerinin internet bağımlılık seviyelerinin genel akademik başarıları ve devamsızlık durumları ile ilişkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(1), 36-56.
- Tutgun, A. (2009). Öğretmen Adaylarının Problemlı İnternet Kullanımlarının İncelenmesi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Toraman, M. (2013). İnternet Bağımlılığı ve Sosyal Ağ Kullanım Düzeylerinin Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile İlişkinin İncelenmesi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- UNICEF. (2017). Dünya Çocuklarının Durumu. Dijital Dünyada Çocuklar. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu.
- Üçkardeş, E.A. (2010). Mersin Üniversitesi Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığının Değerlendirilmesi, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi, Uzmanlık Tezi, Mersin.
- Yılmaz, D. (2010). Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalına Başvuran Çocuk ve Ergenlerde Bilgisayar Oyunu ve İnternet Kullanımı İle Utangaçlık ve Sosyal Fobi İlişkinin İncelenmesi, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Uzmanlık Tezi, Bursa.
- Yılmaz, E., Şahin, Y., Haseski, H., & Erol, O. (2014). Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi: Balıkesir İli Örneği. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*. Uluslararası E-Dergi, 139.
- Yılmaz, M. F. (2013). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik iyi oluşlarının problemlı internet kullanımı ve bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi* (Master's thesis, Anadolu Üniversitesi).
- Yılmazsoy, B., & Kahraman, M. (2017). Uzaktan eğitim öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3.4: 9-29.
- Yüksel, M., & Yılmaz, E. (2016). Lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 15(3).
- Zorbaz, O. (2013). Lise Öğrencilerinin Problemlı İnternet Kullanımının Sosyal Kaygı ve Akran İlişkileri Açısından İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.